№ 19 იანვარი 26. უთბშაბათი 1889 იანვარი 26. ხუთშაბათი № 19

გაზეთი ღირს

თოვე	მან.	კ.	თოვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკეთებლად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისში რედაქციას ფრეილინის ქუჩა, პასტაბოვის სახლი, № 5, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში სახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიკი.

1877—1889 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1889

„ივერია“

გამოვა 1889 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

ვისაც ჯსურს დაიკეთოს გაზეთი ამ 1889 წლისათვის, მიმართოს:

ტფილისში: ა) თბილისში რედაქციას, ფრეილინის ქუჩა, სახლი პასტაბოვისა, № 5; ბ) „წერა-კითხვის საზოგადოების“ კანცელარიას (სასახლის ქუჩა, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ქარაფსლის გალერეაში).

ქუთაისში: ეარლამ ჭილაძის წიგნის მაღაზიას.

ხონში: ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიას.

ბათუმში: მ. ნათაძეს.

ტფილისს გარეშე მცხოვრებთა უნდა დაიბარონ გაზეთი შემდეგის საბრუნით:

Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშივე, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ქართული თეატრი

კვირას, 29 იანვარს

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

I

პირველად ახალი პიესა

ახალი დროების გმირი

კომ. 2 მოქმ. დაკვეთ ხოხლანისა

II

დაპიდარაბა

კომ. 3 მოქ., გადმ. თ. დ. ერისთავის მიერ.

მოთამაშენი: ქნი საფეროვისა, გაბუნია-ცაგარდისა, მელიქიშვილისა და სხვ., ბ-ნი ბაბაშიძე, ეფიფანი, ანუკაევი, გამყრელიძე, დიდმედი და გუნია.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

დასაწყისი 7½ საათზე.

ფელეტონი

ზადიგი*)

V

დიდხანდოგანნი

დადგა დრო დიდის დღესასწაულისა, რომელსაც ხუთს წელიწადში ერთხელ იხდიდნენ. ბაბილონში ჩვეულებად იყო, რომ ყოველ ხუთის წლის თავზე დიდის ზარითა და ზეიმით აცხადებდნენ ეინაობას იმ მოქალაქისას, რომელიც მთელს სახელმწიფოში ყველაზედ დიდსულოვანი აღმოჩნდებოდა. ამ საქმის გამჩრეე მსაჯულებად სახელ-განთქმულნი მოგვნი იყენენ დანიშნულნი. პირველი დიდებული და სამეფო ქალაქის გამგე დაასახელებდა დიდსულოვანთა საქმეთა და სულთანიც ამ საქციელის მომქმედს ჯილდოს გადუწყვეტდა. დღესასწაულზე ყოველ მხრიდგან იყრიდა ხალხი თავს. გამარჯვებულს სულთანი თავისის ხელით აძღვევდა ოქროს თასს, ძვირფასის თვალ-მარგალიტით შემკულს, და ეტყოდა ხოლმე:

— გამომართვი ეს თასი ჯილდოდ შენის დიდსულოვანობისა და ღმერთმან ჰბრძანოს, რომ შენისთანა ქვეშეტრდომი ერთი-ათად გამმრავლებოდეს!

ეს სახსოვარი დღეც დადგა. სულთანი აღვიდა თავისს ტახტზედ და გარს ერტყნენ დიდებულნი, მოგვნი და სწავლულნი ყველა მხრისა და სარწმუნოებისანი, რომელნიც იმ დღეობა დღეს უნდა დასწრებოდნენ და ენახათ ბრძოლაები და სახელიანობა, ადამიანის მიერ მოპოვებული არა მხედრულის სიმარჯვითა და ან სხვა ამ გვარ ვარჯიშობითი, არამედ სათნოდ სულგრძელის ხასიათით.

პირველმა დიდებულმა უკვე გამოაცხადა მაღალის ხმით საქმე და მოსაწონი საქციელი იმათი, ვინც ღირსდ მიაჩნდა ჯილდოსი. მან სრულიად არ მოიხსენია ზადიგი, რომელმაც შურიანს დაუბრუნა მთელი იმისი ქონება, და ასეთი სულგრძელება დასახელების ღირსადაც არ ჩასთვალა.

დიდებულმა პირველმა დაასახელა ერთი მსაჯული, რომლის შეცდომის გამოისობით ერთს მოქალაქეს საჩივარი წაეგო და მთელი თავისი ქონება დაჰკარგოდა. თუმცა მსაჯული პასუხის-გებაში არ მიიცემოდა ამ შეცდომისათვის, მაინც მთელი თავისი შეძლება დაესაკუთრებინა სამგაეროდ მოქალაქისათვის და ამითი გამოესყიდნა თავისი შეცდომა. ბოლოს მოიხსენია ერთი ყმაწვილი კაცი, რომელსაც მეტად და მეტად ჭყვარებოდა ერთი თვის მიერ მოწონებული ქალი. ყმაწვილის კაცის საქებური საქციელი ის იყო, რომ ეს ქალი, არამც თუ მარტო თავისის მეგობრისთვის დაეთმო, მზითევიც თითონ მიეცა. აქვე უნდა ესთქვათ, რომ ქალსაც ჭყვარებოდა ეს სულგრძელი კაცი.

ბოლოს დიდებულმა წინ წამოაყენა ჯარის-კაცი, რომელსაც უფრო საოცარი დიდსულოვანობა ჩაედინა, რადგანაც ჯდეის შემდეგ, ცოტად თუ ბევრად, იმაზეა დამოკიდებული ავსტრიის მერმისი.

რუდოლფის გარდაცვალებამ, როგორც ვსთქვით, მესაძრა მთელი ავსტრია. მართლაც, ერთბაშად, სრულიად უეცრად გარდაიცვალა სიცოცხლით სავსე ახალგაზდა კაცი, კაცი პატიოსანი, მეცნიერი და განათლებული, რომელსაც დამსახურებული ჭქონდა ავსტრიის ყველა ერის სიყვარული და პატივისცემა; გარდაიცვალა კაცი, რომლის იმედი ჭქონდა ყველა ერს ავსტრიისას — მაჯიარებს, სლავიანებსა და გერმანელებს, — ისიც იმ დროს, როცა ავსტრიას ეწირვებოდა მხნე და გამჭრიახი მმართველი.

ცხადია, რომ ამისთანა კაცის სიკვდილს მწუხარებით უნდა აევსო მთელი ავსტრია და სწორედ აქ არის იმისი მიზეზი, რომ ავსტრია, როგორც დუბამ გვიჩვენა, ეწვიო უფურეს ოფიციალურად გამოცხადებულს ამბავს: ვრინცმა საკუთარის ხელით თავი მოიკლა სულის ავადსულოფობის გამოვო.

უეჭველია, რომ რუდოლფის სიკვდილი დიდს განსაცდელში ჩაგდებს ავსტრიას. პირველი ისა, რომ ჯერ არ იციან, ვინ უნდა გამოაცხადონ ტახტის მემკვიდრედ. განსვენებულს ვრინცს დარჩა ერთად-ერთი მცირე-წლოვანი ასული ელისაბედი, რომელსაც, ავსტრიის კანონის ძალით, ეკუთვნის ტახტის მემკვიდრეობა, მაგრამ ამისდა მიუხედავად გადაწყვეტილი არ არის, დაემორჩილება თუ არა სამეფო კარი დედემდე ანსებულს კანონს, თუ ახალს შემოიღებს და ტახტს სხვას ვისმე დაუმკვიდრებს.

ვრინცი რუდოლფი ისეთს დროს გარდაიცვალა, როცა მან შესამჩნევი გავლენა დაიმკვიდრა ავსტრიის შინა თუ გარეშე პოლიტიკაში. როგორც მოგეხსენებათ, თითქმის ამ უკანასკნელ დრამდე ავსტრიის გარეშე პოლიტიკა სრულიად ემორჩილებოდა გერმანიისას, თუმცა ავსტრიის ერნი არ თანაუგრძნობდნენ ავსტრიისა და გერმანიის კავშირსა და მეგობრობას. ამ ბოლოს ხანებში ვრინცმა რუდოლფმა ფხა გამოიჩინა პოლიტიკაში და თითქმის განზრახულ ჭქონდა ჩაეტეხნა ის ხიდი, რომელიც გერმანიასა და ავსტრიას აკავშირებდა. გერმანიას განზრახვა ჭქონდა თავისის სამხედრო შტაბისათვის დაემორჩილებინა ავსტრიის სამხედრო მთავრობა და ავსტრიის სამხედრო ვრიოქტები გერმანიის სამხედრო მთავრობის ხელმძღვანელობადან ეპყრობი დამნაშავე ეფიზრისაო. ყველანი სცდილობდნენ ჩემს წინაშე უფრო მეტად გაეპირებინათ და დამტკიცებინათ ჩემ მიერ მოძულებული საბრალო ქორები. ბოლოს ზადიგსა ეკითხე — შენ რაღას იტყვი-მეთქი. წარმოიდგინეთ, ამ კაცმა გაბედა და დაუწყო მარცლება ჩემის ტინიანობის მსჯერპლს. აღვიარებ, ჩვენს ისტორიაში ბევრი მაგალითი მინახავს, რომ შეცდომისათვის ქონება გაეღოთ, საყვარელი ქალი სხვისთვის დაეთმოთ და ან დედა სატრფოსთვის ემჯობინებინოთ, მაგრამ, არა თუ მენახოს, წაკითხვითაც არსად შემხვედრია ისეთი ამბავი, რომ სულთანისათვის გაებედნოს ვისმე და პირში მიეხალებინოს სიმართლე, სარჩლი გაეწიოს მოძულებულ ეფიზრისათვის... ეაძლევ ოც-ოც ათასს ოქროს, ვინც აქ დიდსულოვანად იქმნა დასახელებული, და თასი-კი ზადიგის დამსახურებულია.

— თქვენო უდიდებულესობავ, უთხრა ყმაწვილმა კაცმა: თქვენზე უფრო უარიანია ეგ ჯილდო თქვენის ჯერ გაუგონარისა და უმაგალითო გულკეთილობისათვის: მეფე იყავით და არ დასაჯეთ-კი ის თქვენი მონა, რომელიც თქვენსავე სურვილს აღუდგა წინ.

მეფემ და ზადიგმა აღტაცებაში მოიყვანა ყველა იქ მყოფი. მოსამართლემ, რომელსაც თავისი ქონება სხვისთვის მიეცა, შეყვარებულმა, სატრფო რომ მეგობრისთვის მიეთხოვებინა თავისის მზითვით, და ჯარის-კაცმა, რომელმაც დედა არჩია გუნა, ერთ-ერთ ტაბლაზედ ერეოდნენ ერთ-ერთ ტაბლაზედ ერეოდნენ ერთ-ერთ ტაბლაზედ ერეოდნენ

*) იხ. „ივერია“ №№ 12 და 14.

ტფილისი, 25 იანვარი

ავსტრიის მემკვიდრე ვრინცის რუდოლფის უეცარმა და მოულოდნელმა გარდაცვალებამ ერთბაშად შესძრა მთელი ავსტრია. ამ ამბავმა მწუხარებით აავსო მთელი სამეფო გვარეულობა ავსტრიისა, დაადონა ავსტრიის იმპერატორის ყველა ქვეშევრდომი ერი და მთელს ევროპაში გულითადი მწუხარება გამოიწვია. ამ ამად ვრინცის გარდაცვალების ამბავი მწერლობის თავი და თავი სალაპარაკო საგანია, რადგანაც ჯდეის შემდეგ, ცოტად თუ ბევრად, იმაზეა დამოკიდებული ავსტრიის მერმისი.

რუდოლფის გარდაცვალებამ, როგორც ვსთქვით, მესძრა მთელი ავსტრია. მართლაც, ერთბაშად, სრულიად უეცრად გარდაიცვალა სიცოცხლით სავსე ახალგაზდა კაცი, კაცი პატიოსანი, მეცნიერი და განათლებული, რომელსაც დამსახურებული ჭქონდა ავსტრიის ყველა ერის სიყვარული და პატივისცემა; გარდაიცვალა კაცი, რომლის იმედი ჭქონდა ყველა ერს ავსტრიისას — მაჯიარებს, სლავიანებსა და გერმანელებს, — ისიც იმ დროს, როცა ავსტრიას ეწირვებოდა მხნე და გამჭრიახი მმართველი.

ცხადია, რომ ამისთანა კაცის სიკვდილს მწუხარებით უნდა აევსო მთელი ავსტრია და სწორედ აქ არის იმისი მიზეზი, რომ ავსტრია, როგორც დუბამ გვიჩვენა, ეწვიო უფურეს ოფიციალურად გამოცხადებულს ამბავს: ვრინცმა საკუთარის ხელით თავი მოიკლა სულის ავადსულოფობის გამოვო.

უეჭველია, რომ რუდოლფის სიკვდილი დიდს განსაცდელში ჩაგდებს ავსტრიას. პირველი ისა, რომ ჯერ არ იციან, ვინ უნდა გამოაცხადონ ტახტის მემკვიდრედ. განსვენებულს ვრინცს დარჩა ერთად-ერთი მცირე-წლოვანი ასული ელისაბედი, რომელსაც, ავსტრიის კანონის ძალით, ეკუთვნის ტახტის მემკვიდრეობა, მაგრამ ამისდა მიუხედავად გადაწყვეტილი არ არის, დაემორჩილება თუ არა სამეფო კარი დედემდე ანსებულს კანონს, თუ ახალს შემოიღებს და ტახტს სხვას ვისმე დაუმკვიდრებს.

ვრინცი რუდოლფი ისეთს დროს გარდაიცვალა, როცა მან შესამჩნევი გავლენა დაიმკვიდრა ავსტრიის შინა თუ გარეშე პოლიტიკაში. როგორც მოგეხსენებათ, თითქმის ამ უკანასკნელ დრამდე ავსტრიის გარეშე პოლიტიკა სრულიად ემორჩილებოდა გერმანიისას, თუმცა ავსტრიის ერნი არ თანაუგრძნობდნენ ავსტრიისა და გერმანიის კავშირსა და მეგობრობას. ამ ბოლოს ხანებში ვრინცმა რუდოლფმა ფხა გამოიჩინა პოლიტიკაში და თითქმის განზრახულ ჭქონდა ჩაეტეხნა ის ხიდი, რომელიც გერმანიასა და ავსტრიას აკავშირებდა. გერმანიას განზრახვა ჭქონდა თავისის სამხედრო შტაბისათვის დაემორჩილებინა ავსტრიის სამხედრო მთავრობა და ავსტრიის სამხედრო ვრიოქტები გერმანიის სამხედრო მთავრობის ხელმძღვანელობადან ეპყრობი დამნაშავე ეფიზრისაო. ყველანი სცდილობდნენ ჩემს წინაშე უფრო მეტად გაეპირებინათ და დამტკიცებინათ ჩემ მიერ მოძულებული საბრალო ქორები. ბოლოს ზადიგსა ეკითხე — შენ რაღას იტყვი-მეთქი. წარმოიდგინეთ, ამ კაცმა გაბედა და დაუწყო მარცლება ჩემის ტინიანობის მსჯერპლს. აღვიარებ, ჩვენს ისტორიაში ბევრი მაგალითი მინახავს, რომ შეცდომისათვის ქონება გაეღოთ, საყვარელი ქალი სხვისთვის დაეთმოთ და ან დედა სატრფოსთვის ემჯობინებინოთ, მაგრამ, არა თუ მენახოს, წაკითხვითაც არსად შემხვედრია ისეთი ამბავი, რომ სულთანისათვის გაებედნოს ვისმე და პირში მიეხალებინოს სიმართლე, სარჩლი გაეწიოს მოძულებულ ეფიზრისათვის... ეაძლევ ოც-ოც ათასს ოქროს, ვინც აქ დიდსულოვანად იქმნა დასახელებული, და თასი-კი ზადიგის დამსახურებულია.

— თქვენო უდიდებულესობავ, უთხრა ყმაწვილმა კაცმა: თქვენზე უფრო უარიანია ეგ ჯილდო თქვენის ჯერ გაუგონარისა და უმაგალითო გულკეთილობისათვის: მეფე იყავით და არ დასაჯეთ-კი ის თქვენი მონა, რომელიც თქვენსავე სურვილს აღუდგა წინ.

მეფემ და ზადიგმა აღტაცებაში მოიყვანა ყველა იქ მყოფი. მოსამართლემ, რომელსაც თავისი ქონება სხვისთვის მიეცა, შეყვარებულმა, სატრფო რომ მეგობრისთვის მიეთხოვებინა თავისის მზითვით, და ჯარის-კაცმა, რომელმაც დედა არჩია გუნა, ერთ-ერთ ტაბლაზედ ერეოდნენ ერთ-ერთ ტაბლაზედ ერეოდნენ

გრეკანის ომის დროს. მტრის ჯარის-კაცთ შეეპყრათ ამ კაცის სატრფო ქალი და მიჰყიდათ. ყმაწვილი კაცი არ ანებებდა და ესარჩლებოდა. ამ დროს მოვიდნენ და შეატყობინეს, რომ სხვა გრეკანებს აქედან რამდენსამე ნაბიჯზე დედაშენი ტყვედ მიჰყავთო. ჯარის-კაცი ქვითინით განშორდა თავისს სატრფოს, რომ წასულიყო და მშობელს დედას მიჰშველებოდა. როცა უკან ბრუნდება, თავისს სატრფოს მოკლულსა ჰხედავს, უნდა თითონაც გული გაიგმიროს, მის მიერ დახსნილი დედა ესწრობა, არწმუნებს, რომ შენა ხარ ჩემი ერთად-ერთი ნუგეში, შენს მეტი სხვა ვინღა მყავსო, და ჯარის-კაცი დედის ცრემლს ვერ იტანს, თავის მოკლესს იშლის და სოცხლობს დედის სანუგეშოდ.

მსაჯულნი იმ აზრისანი იყენენ, რომ ჯილდო ჯარის-კაცს უნდა ვარგუნოთო.

ეს საქმე საბოლოოდ სულთანს უნდა გადაეწყვიტა:

— მაგ ჯარის-კაცისა და აგრეთვე სხვათა აქ დასახელებულთა საქციელია, სთქვა სულთანმა: მეტად მოსაწონია, კარგი, სასიამოვნო, მაგრამ არ მაკვირვებს; გუშინ ზადიგმა-კი ერთი უნარი გამოიჩინა და ის უნარი ძალიან მეოცა. აგერ რამდენიმე დღეა, რაც ჩემს საყვარელს ვეზირს ქორებს აღარა ეწყალობ, ვეუწყრები. ამ კაცს ძალიან ვემდურები და ვეუჩიოდი. კარის-კაცნი მიქებდნენ გულკეთილობასა და მარწმუნებდნენ, რომ მეტად მშიდად და

ლმობიერად ეპყრობი ეფიზრისაო. ყველანი სცდილობდნენ ჩემს წინაშე უფრო მეტად გაეპირებინათ და დამტკიცებინათ ჩემ მიერ მოძულებული საბრალო ქორები. ბოლოს ზადიგსა ეკითხე — შენ რაღას იტყვი-მეთქი. წარმოიდგინეთ, ამ კაცმა გაბედა და დაუწყო მარცლება ჩემის ტინიანობის მსჯერპლს. აღვიარებ, ჩვენს ისტორიაში ბევრი მაგალითი მინახავს, რომ შეცდომისათვის ქონება გაეღოთ, საყვარელი ქალი სხვისთვის დაეთმოთ და ან დედა სატრფოსთვის ემჯობინებინოთ, მაგრამ, არა თუ მენახოს, წაკითხვითაც არსად შემხვედრია ისეთი ამბავი, რომ სულთანისათვის გაებედნოს ვისმე და პირში მიეხალებინოს სიმართლე, სარჩლი გაეწიოს მოძულებულ ეფიზრისათვის... ეაძლევ ოც-ოც ათასს ოქროს, ვინც აქ დიდსულოვანად იქმნა დასახელებული, და თასი-კი ზადიგის დამსახურებულია.

— თქვენო უდიდებულესობავ, უთხრა ყმაწვილმა კაცმა: თქვენზე უფრო უარიანია ეგ ჯილდო თქვენის ჯერ გაუგონარისა და უმაგალითო გულკეთილობისათვის: მეფე იყავით და არ დასაჯეთ-კი ის თქვენი მონა, რომელიც თქვენსავე სურვილს აღუდგა წინ.

მეფემ და ზადიგმა აღტაცებაში მოიყვანა ყველა იქ მყოფი. მოსამართლემ, რომელსაც თავისი ქონება სხვისთვის მიეცა, შეყვარებულმა, სატრფო რომ მეგობრისთვის მიეთხოვებინა თავისის მზითვით, და ჯარის-კაცმა, რომელმაც დედა არჩია გუ-

---

ქვევით უნდა ეოფილიეო. ასეთი აზრი გერმანიისა ძალიან იუცნოვა რუდოლფმა და იმდენი ეცადა, რომ ამ საქმეში ავსტრია არ დაუმორჩილა გერმანიის, რითაც ძალიან გაგულისა იმპერატორი ვილჰელმი. ამ საქციელით ვრინცმა რუდოლფმა დაუმტკიცა გერმანიას, რომ ავსტრია თავისს თავს საკმაოდ ძლიერად ჭგრძნობს და თანახმა არ არის წინანდებურად უმობა გაუწიოს გერმანიასაო. რასაკვირველია, ამ საქმეს კიდევ უფრო უნდა გაეძლიერებინა ავსტრიის ერთა სიყვარული ვრინცისადმი.

ა. ს—ი

ახალი ამბავი

*** ბატონს ზიჩის, რომელმაც დასურათა ბ-ნის ქართველიშვილის მიერ გამოცემული „ეეფხის-ტყაოსანი“, შეუწირავს „წერა-კითხვის საზოგადოებისათვის“ ზოგიერთი ამ სურათ თაგანი, თავისის ხელით ნახატი. ბ-ნის ზიჩის ხელით ნახატი სურათი ძვირფას განძს წარმოადგენს, როგორც ნახატი სახელ-განთქულ მხატვრისა.

*** უუწმინდესს სინოდს საჭიროდ უცვნია შესცვალოს კაეკასიის სასულიერო სასწავლებელთა წესდება. ამ-

ტომ დაუარსებია ცალკე კომისია, რომელსაც საგნად აქვს ძველი წესდება გადასინჯოს და შესცვალოს. ამ კომისიაში წევრად მიუწვევიათ, ვითარცა გარემოების მცოდნე კაცი, ზედამხედველი ერთის კეკუსიის ბ. სულიერო სასწავლებლისა მღვდელ-მონაზონი იოანე (ალექსეევი), რომელიც უკვე მისულა პეტერბურგში. სინოდს ეგ საქმე იმიტომ განუზრახავს, რომ კავკასიის ყოფა-მდგომარეობას განსაკუთრებული ხასიათი აქვს.

*** ევსილიევის ბაღში, მიზეილის ქუჩაზედ, ამ ჟამად წარმოდგენებსა ჰმართავს დასი გიტელზონისა. ეს დასი პირველში ბ-ნმა ფიუერმა ჩამოიყვანა თავისის ცირკისათვის და შემდეგ დაითხოვა. გ ტელზონის დასი შესდგება რამდენისამე ქალისა და კაცისაგან, რომელნიც ერთად ჰმღერიან მოლოროსიოულს რომანსებსა და ვარაიულ სცენებს ჰკითხულობენ. ერთი-ორჯელ ამათ მოსმენას ყველა სიამოვნებით მოიწადინებს, მაგრამ მეტად ცუდს ადგილს ჩავარდნილან, ალბად გაჭირებამ თუ აიძულათ. ეს ადგილი ევსილიევის ბაღია, რომლის ბუფეტის პატრონსაც მიუწვეია. იმის მაგიერ, რომ წარმოდგენები გაემართა როგორც რიგი და წესია, ბაღის პატრონს სათეატრო დარბაზში სტოლები გუმშკრიეებია, იქვე მოუთავსებია თავისი ბუფეტიც და თან ამღერებს საბრალო არტისტებს; თან საზოგადოება, რომელიც სულ ათი-თორმეტის კაცისაგან შესდგება ხოლმე, ერთს ღვინის სმასა და ყეერილ-ყიჟინაში. იმ დარბაზშიე არიან ძალლები, კატები და სხვა ოთხფეხნი, რომელნიც სცენაზედ სცოცავენ და არტისტებთან ერთად ჰღმეიან, ჭკნავიან და ერთი ეაი-უშელებელი აქესთ.

*** **ბაზარი:** გრაფ მიზეილ ტარიელის ძის ლორის-მელიქოვის უფროოდ მრცალებამ დიდად შეაშუბა და დაალონა აქაური საზოგადოება. მოვიდნენ თუ არა ამბავი გრაფის გარდაცვალებისა, მეორე დღესვე აქაურს სომხის ეკკლესიაში გადაიხადეს პანაშვიდი, რომელზედაც დაესწრო დიდძალი ხალხი სხვათა შორის დაესწრო გენერალი სმეკალოვი და აგრეთვე ეპატრიცია და ყიზილბაშებიც ბევრნი იყვნენ. წირვასა და პანაშვიდს შემდეგ ტერ-კუსეანიანცმა სთქვა სომხურად შესაფერი სიტყვა და ჩამოსთვალა მიცვალებულის მოქმედებანი კავკაკეში.

აქაურმა სომხებმა მაშინვე მოაგროვეს სამოც თუმნამდე და საუკეთესო ხელოსანს მიანდეს გვირგვინის გაკეთება. ქალაქმა ამოირჩია დეპუტატები. როგორც ამბობენ, აქედგან ემზადებიან წამოსასვლელად: თვით ოლქის უფროსი და ატამანი ყაზახის ჯარისა ა. მ. სმეკალოვი, ქალაქის თავი ლელე

ლად ითამაშა. საზოგადოებაც ნაკლებად დაესწრო. 22 ივნვარს წარმოადგინეს დიუმას პიესა „უკანონო შობილი“, ნიკო ბაღრიძის მიერ თარგმნილი ფრანგულიდგან.

*** **კახეთი:** ზოგან მკითხაები სცარცავეს ხალხს, ზოგან მოხელეები, ზოგან ჩარჩები, ეპრებიდასხვანიდა სხვანი. სოფ. ფშავში-კი მკითხა

რუდოლფის სიკვდილს შემდეგ დარჩა იმისი საკუთარი თხზულებანი, როგორცა დაბეჭდვასა სთხოეს უკანასკნელის წერილით სეზენის: „გოფბურგში, ჩემს სამუშაო ოთახში, არის სტოლი; გააღეთ იმ სტოლის უჯრა აი ამ ოქროს გასაღებით, როგორცაც ამასთანავე გიგზავნით, და ამოიღეთ იქიდამ ჩემი ნაწერებია. მე-კი უნდა გამოგეთხოვო წუთი-სოფელს. მოიკითხეთ ყველა ჩემი კეთილი მეგობრები და ნაცნობნი და იყავით ბედნიერ. აკურთხოს ღმერთმა ჩვენი საყვარელი სამშობლო. თქვენი რუდოლფიო.

რამ აიძულა ეს გონიერი, ნასწავლი და კეთილი, ჯერ ისევ ახალგაზდა კაცი, მემკვიდრე დიდის სახელმწიფოსი აეღო ხელი ცხოვრებაზე და გაეწირა თავისს ქვეშევრდომთათვის ძვირფასი სიცოცხლე? რამ გაუმწარა ასე წუთი-სოფელი ავსტრი-ვენგრიის ბატონიშვილს? ამის პასუხს დეპეშები არ იძლევა. ოქმი-კი რუდოლფის გვამის გაჯრისა, გადაწყვეტილია, არ გამოცაჯდეს და სამეფო არხივში იქმნას დაცული.

დეპეშა

24 იანვარი

ბუდაპეშტი. ოკაიმ დაბეჭდა გაზეთ „Nenzet“-ში შემდეგი წერილი მემკვიდრე პრინცის რუდოლფისა განყოფილების უფროსს სეზენისთან მიწერილი: „გიგზავნით ანდერძის ქაღალდის დამატებას. მოექეცით ამ დამატებას ისე, როგორც მის შინაარსს შეეფერებოდეს და როგორც სწერია ჩემს ანდერძში, რომელიც შევადგინე ამ ორის წლის წინად ჩემის მეუღლის თანხმობით. ჩემს სამუშაო ოთახში, გოფბურგში, არის პატარა სტოლი; გააღეთ სტოლის უჯრა აი ამ ოქროს გასაღებით, რომელსაც ამასთანავე გიგზავნით, და ამოიღეთ იქიდამ ჩემი თხზულებანი. მე უნდა გამოგეთხოვო წუთი-სოფელს. მოიკითხეთ ჩემ მაგიერ ყველა ჩემი კეთილი მეგობარი და ნაცნობი და იმყოფმოდეთ ბედნიერად. ღმერთმან აკურთხოს და აღიდგრძელოს ჩვენი საყვარელი სამშობლო.

თქვენი რუდოლფი“.

ვენა. მერანში კათოლიკეთა დეკანმა გლაცმა უარი სთქვა და არ გადიხადა პანაშვიდი ერცჰერცოგის მოსახსენებლად, იმიტომ-რომ ჯერ მაგ საგნის გამო შესაბამი ბრძანება არ მომსულია ეპისკოპოსისაგანაო.

პარიზი. პრეზიდენტმა კარნომ შეიწყნარა სამსახურიდამ გადადგომა იუსტიციის მინისტრის ფერულიისა და დე-ლაპორტისა. იმის ადგილზეა იუსტიციის მინისტრად დაინიშნა პოინტ დე-სენი, მომხრე რადიკალთა დასისა.

პეტერბურგის ბირჟა, 24 იანვარი.

	ბოლოდროინდელ.	ბოლოდროინდელ.	ბოლოდროინდელ.
	მან.	კ.	მან.	კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	—	„	—	„	7	56
ტამოდოლის კუპონები .	—	„	—	„	151	1/4
მანეთიანი ვერცხლის ფული .	—	„	—	„	1	13
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი .	—	„	—	„	266
—მეორისა .	—	„	—	„	249	1/4
გერაგანობის ფურცელნი ტფილისის ბანკისა .	—	„	—	„	—	„
ქუთაისის ბანკისა .	—	„	—	„	—	„
ტფილისის საერთო-ერთო ნდობის საზოგადოებისა .	—	„	—	„	—	„

გამოსაძებელი ცნობანი

ნიხრი

16 იანვრიდამ 1 თებერვლამდე.

თეორი ბური რუსული 1 გირ. . 5 კაპ.
ბური 1-ის ხარისხისა. . 3 1/2 „
„ 2 „
თორის წითელი ბური 1-ის ხარის. 5 „
„ „ 2— 4 „
„ „ 3 „ 3 1/2 „
ჯვარის მამის ბურის ფასები
1-დის ხარისხისა . . 5 „
მე-2 ხარისხისა . . 4 „
მე-3 — . . . „
ბრინჯის ხორცი 1-დის ხარისხისა. 9 „
„ 2 „ 8 „
სიმუ . . . 16 „
ცხვრის ხორცი 1-დის ხარისხისა. 10 „
ღორის ხორცი . . 9 „
„ 2 „ 8 „

საპალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქეთ ჩვენი (1889) წელიწადი. მუსლიმნის შექმნიდამ 7397.
ძველი ინდიქტიონი მე-14, ამისი ქრონიკონი—უპ=481 წელი. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ.
ახალი ინდიქტიონი მე-4, ამისი ქრონიკონი მე=45 წელიწადი. დაიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ.

1889 წლის ზედ-ნადებია—6.
იანვარი 31 დღეთ არ.ს.

26 დღე ხუთშაბათი. ლირ. ქსენოფონტისა. ხსენება წმიდისა კეთილ-მსახურისა და ავთომუსისა მეგობისა ყოველისა სამკურნალოისა და აფუზუთისა, ზედ წოდებით ალმაშენებელისა, 1089—1155 წწ. კოთილ. ეპ. პოლიკარპისა. სომეს. წმ. ევგენიასი და სხ. მაჭმად. მე-7 რიცხვი თოვისა ჯამად-ულ-ახირისა, 1306 წ. ჰეჯრისა.—ჭეშმარიტი შუა-დღე 12—14. ტფილისში ეზე ამოდის 7—6, ჩადის 5—23. მოვარე 8 დღისა.

27 დღე პარასკევი. აღმოყვანეს ნაწილთა წმ. შორის მამისა ჩვენისა ოანე ოქროპირისა. სომეს. მარხვა. მაჭმად. მე-8 რიცხვი თოვისა ჯამად-ულ-ახირისა, 1306 წ. ჰეჯრისა.—ჭეშმარიტი შუა-დღე 12—14. ტფილისში ეზე ამოდის 7—6, ჩადის 5—24. მოვარე 9 დღისა.

28 დღე შაბათი. წმ. მამისა ეფრემ ასურისა. კათოლ. ეპ. კირილესი. სომეს. წმ. გრიგოლ ღვთის-მეტყველისა. მაჭმად. მე-9 რიცხვი თოვისა ჯამად-ულ-ახირისა, 1306 წ. ჰეჯრისა.—ჭეშმარიტი შუა-დღე 12—14. ტფილისში ეზე ამოდის 7—4, ჩადის 5—25. მოვარე 10 დღისა.

29 დღე კვირა. აღმოყვანეს ნაწილთა წმ. მღვდელ-მოწამის ეფესტე ღმერთშემოსილისა. კათოლ. ფრანცისკასი. სომეს. აღების-ღამე არაჯვარცის მარხვისა. მაჭმად. მე-10 რიცხვი თოვისა ჯამად-ულ-ახირისა, 1306 წ. ჰეჯრისა.—ჭეშმარიტი შუა-დღე 12—14. ტფილისში ეზე ამოდის 7—3, ჩადის 5—26. მოვარე 11 დღისა.

მიმოსვლა რკინის გზისა

ბათუმსა და ტფილისს შუა

სტანციები	მოდის		გადის		სტანციები	მოდის		გადის	
	საათი.	წამი.	საათი.	წამი.		საათი.	წამი.	საათი.	წამი.
	დ ი ლ ი თ					დ ი ლ ი თ			
ტფილისი .	—	—	8	49	ბათუმი . .	—	—	8	4
აექალა . .	9	9	9	11	ქობულეთი .	8	54	8	57
მცხეთა . .	9	32	9	40	ნატანები . .	9	25	9	29
ქსანი . . .	10	03	10	05	სუფსა . . .	9	55	10	2
ქასპი . . .	10	33	10	36	ლანჩხუთი .	10	35	10	39
გრაკალი . .	10	59	11	1	ნიგოითი. .	10	51	10	53
გორი . . .	11	25	11	40	საჯავახო .	11	14	11	16
ქარელი . .	12	08	12	11	ხაშტრდა.	11	33	11	51
გომი . . .	12	37	12	41	კოპიტნარი .	12	13	12	16
ხაშური . .	1	02	1	17	რიონი . .	12	47	1	2
სურამი . .	1	29	1	32	აჯამეთი . .	1	15	1	18
ფონი . . .	2	—	2	03	ყვირილა. .	1	58	2	10
ბეჟომუბანი.	2	56	3	16	ძირულა . .	2	48	2	50
მარელისი .	3	45	3	48	ბელაგორი .	3	17	3	20
ბელაგორი .	4	15	4	18	მარელისი .	3	47	3	49
ძირულა . .	4	45	4	48	ბეჟომუბანი.	4	18	4	37
ყვირილა. .	5	26	5	40	ფონი . . .	5	30	5	34
აჯამეთი . .	6	14	6	16		ს ა ღ ა მ ო ი			
	ს ა ღ ა მ ო ი				სურამი . .	6	2	6	5
რიონი. . .	6	29	6	44	ხაშური . .	6	17	6	32
კოპიტნარი .	7	08	7	10	გომი . . .	6	50	6	54
ხაშტრდა.	7	29	7	49	ქარელი . .	7	16	7	19
საჯავახო. .	8	05	8	07	გორი . . .	7	44	7	54
ნიგოითი . .	8	27	8	30	გრაკალი . .	8	15	8	17
ლანჩხუთი .	8	42	8	46	ქასპი . . .	8	40	8	43
სუფსა . . .	9	19	9	27	ქსანი . . .	9	7	9	39
ნატანები . .	9	52	9	55	მცხეთა . .	9	28	9	34
ქობულეთი .	10	22	10	25	აექალა . .	9	52	9	54
ბათუმი . .	11	13	—	—	ტფილისი .	10	15	10	46

ქუთაისიდამ ვადის რიონს შუადღის 12 საათსა და 7 წამზედ და საღამოზედ 5 საათსა და 50 წამზედ.

რიონიდამ ქუთაისს მიდის ნაშუადღეს 1 საათსა და 12 წამზედ და საღამოს 6 საათსა და 55 წუთზედ.

ტფილისსა და სურამს შუა

	დ ღ ი ს ი თ					ღ ა მ ი თ			
ტფილისი .	—	—	3	21	სურამი . .	—	—	2	59
აექალა . .	3	46	3	49	ხაშური . .	3	11	3	27
მცხეთა . .	4	19	4	25	გომი . . .	3	50	3	55
ქსანი . . .	4	49	4	52	ქარელი . .	4	24	4	31
ქასპი. . .	5	24	5	29	გორი . . .	5	4	5	19
გრაკალი . .	6	—	6	3	გრაკალი . .	5	46	5	51
	ს ა ღ ა მ ო ი					დ ღ ი ს ი თ			
გორი . . .	6	31	6	45	ქასპი . . .	6	18	6	24
ქარელი . .	7	18	7	24	ქსანი . . .	6	55	6	59
გომი . . .	7	53	8	1	მცხეთა. . .	7	24	7	32
ხაშური . .	8	24	8	38	აექალა. .	7	55	7	58
სურამი . .	8	—	—	50	ტფილისი .	8	24	—	—

განცხადებანი

ფურა-კიმოხვის გამამრავლებელი

საზოგადოების

წიგნთა-სწავლებაში

(Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка, № 109, 110)

ისყიდება ყოველ გვარი წიგნები, რაც დღემდის დაბეჭდილა ქართულს ენაზე და გასასყიდად კიდევ მოიტანებენ, და გარდა ამისა ახლად შეძენილი წიგნები:

ქართული გრამატიკა, შედ- მან. კაპ.
საქართველოს კალენდარი, გუნნასი . . . . . „ 45
ქართული არითმეტიკულ ამოცანებისა, რ. ჯაჯანიშვილისა . „ 40
ანბანი კანონზე საკერი, ბ. ტატიშვილისა . . . . „ 20
დაეთი ალანიშვილი-ჯანდიერი, ს. ფურცელაძისა . . . „ 10
დარიგება, თუ როგორ უნდა მოუარონ დედებმა ძუძუ-მწოვარ ყმაწვილსა, გადმოკეთებული ივ. კერეტელის მიერ . „ 5
სურათები ბლეკ-ჯაკის ცხოვრებიდამ ეკ. ბაბაშვილისა . . „ 10
სამი კომედია, ს. ცაგარელისა . „ 60
თამარ-ცბილი, ისტორიული ოთხ-მოქმედებიანი დრამატიული პოემა . . . . „ 50
ბუნების კარი, შედგენილი ი. გოგებაშვილისა . . . . „ 75
დედა-ენა, მისივე, ... „ 30
თამარიანი, გალექსილი გუგუნაკისა . . . . . „ 50
დედაკაცის ხელი-ნამობი ბლეკ-ჯაკის ქალისა, თარგმანი ი. რამაშვილის მიერ . „ 15
ბინდი არ. ჭუთათელაძისაგან . . . . . „ 40
ბენათის მონასტერი, გამოც. ლამაშვილისა . . . . . „ 25
ფშაური ლექსი, კაზ. „ივერიის“ გამოცემა. . . . „ 40
ჰამლეტი, ტრაგედია შექსპიერისა, ინგლისურით ნათ. ი. მაჩაბლის მიერ. . . . „ 30
მცხეთის ტაძარი, გამოც. ლამაშვილისა . . . . . „ 25
ოტელო, შექსპიერის ტრაგედია, ი. მაჩაბლის ნათარგმნი ინგლისურიდამ . . . „ 50
მეფე სოლომონ ბრძენი, გამოცემა ლამაშვილისა . . . . „ 5
ქადაგებანი და მოძღვრებანი ამბროსი ნეკრასოვისა, ალექსანდრე ეპისკოპოზის გამოცემა . . . . . „ 50
საბა-სულხან ორბელიანის ლექსიკონი, ალექსანდრე ეპისკოპოზის გამოც. . . 3 „
სამართლის წიგნი ვახტანგ რჯულ-მდებელისა (რუსულს ენაზე) . . . . . „ 35
ვაზის ობი . . . . . „ 10
მარინე, ისტორიული მოთხრობა გუნიასი . . . . „ 30

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„ИВЕРИА“

1889 წ. 1-ს იანვრიდამ გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევენ კვირა-უქმეებს.

ფასი:

12 თთვეით . . .	10 მ.—კ.	6 თთვეით . . .	6 მ.—კ.
11 „ . . .	9 „ 50„	5 „	5 „ 25„
10 „ . . .	8 „ 75„	4 „	4 „ 75„
9 „ . . .	8 „ —„	3 „	3 „ 50„
8 „ . . .	7 „ 25„	2 „	2 „ 75„
7 „ . . .	6 „ 50„	1 „	1 „ 50„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მთხოვნელებელთ „ივერიაზ“ მთელის წლით დაერთმობათ 8 მან. ტფილისის გარეშე მცხოვრებთ უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

თუ ტფილისში დაკვეთილი გაზეთი ტფილისის გარეშე ადრესზედ შესცვალა ვინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხვა ყოველის ადრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თთვეს განმავლობაში დაიკვეთა ვინმემ გაზეთი არა მთელის წლითი, იმას მხოლოდ შემდეგის თთვის პირველ დღიდამ გაეგზავნება. განცხადებანი მიღებიან გაზეთის რედაქციაში.

ფასი განცხადების დაბეჭდვისათვის:

ა) მეოთხე გვერდზედ თითოჯერ სტრიქონი 8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკნელი გვერდი 30 მანათი, ოთხი პირველი გვერდი—60 მანათი. რიცხვი სტრიქონებისა გამოანგარიშება იმის კვალობასედ, რამდენს ადგილსაც დიაგრს 25 ასო გაზეთის ტექსტისა.

ხელ-ნაწერი და საგზეოდ დანაშნული წერილები (კორესპონდენციები) რედაქციის სახელობაზედ უნდა გამოიგზავნოს. მიღებული ხელ-ნაწერები, ანუ საგზეოთ წერილები, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შემოკლებულ, ან შესწორებულ ექნებენ. არ-დასაბეჭდს ხელ-ნაწერებს, თუ ერთის თთვის განმავლობაში პატრონებმა არ მოიკითხეს, მერე რედაქციას ეკარ მოსთხოვენ.

არა-გვარს მაწერ-მოწერას არ დასაბეჭდავ ხელ-ნაწერებისა და წერილები შესახებ რედაქცია არა კისრულობს.

ბერდაბერ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალ იქნება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, პირველ საათიდამ სამს საათამდე და საღამობით 7-დამ 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: ფრედერიკის ქუჩა, სახლი ბატაშვილისა, № 5.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на 1889 г. на (еженедѣльное изданіе)

„КУТАИССКІЯ губернскія ВѢДОМОСТИ“.

ГОДЪ ИЗДАНІЯ III.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

На годъ съ пересылкою . . . . 3 руб. 80 коп.
1/2 „ „ „ . . . . 2 „ — „
На годъ безъ пересылки . . . . 3 „ — „
1/2 „ „ „ . . . . 1 „ 75 „

Для обязательныхъ подписчиковъ годовая цѣна съ пересылкою 3 руб.

Редакторъ В. П. Бочкаревъ.

(3—2)

Доз. ценз. Тифлисъ 25-го Января 1889 года. ტფილისი ე. ბ. მესხიანი. (Типографія Е. Г. Месхи). на Фрейлинской ул. пом. Т. Д. З. Банка. რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე